

NA DOSLECH



V. / 2023 • NEWSLETTER • VYDAVATELSTVÍ SUPRAPHON, a.s. • WWW.SUPRAPHON.CZ



POČETNÍ

15 LET VE VZDOUCHU!



Kapela Poletíme? se vrací se speciálním albem příhodně nazvaným Best of do gramofonu. Mapuje největší hity za patnáct let existence skupiny. Fanoušci dostávají jedinečnou živou nahrávku, která kapelu zachycuje v životní formě.

Brněnská formace Poletíme? v čele se zpěvákem a textařem Rudolfem Brancovským

hraje podle svých slov „originál banjo punk future jazz kántry v turbošansonovém duchu“. Pyšní se širokou paletou hudebních nástrojů od banja přes saxofon až po housle. A po patnácti letech přichází čas na best of album. V pořadí šestá nahrávka vznikala po čtyřech letech od vydání té poslední a přináší průřez hudební tvorbou kapely.

„Natočit s Poletíme? koncert bylo v plánu roky. Jsem rád, že k tomu dochází až teď po patnácti letech existence. Písničky během let získaly různější aranžmá i tempa. Síla naší kapely jsou koncerty. Věřím, že se takto podařilo zachytit svěbytnou atmosféru, která bývá součástí našeho koncertování,“ dodává Brancovský.

Vydání dvojalba Best of do gramofonu s podtitulem 15 let ve vzduchu, tedy soubor největších hitů v živém provedení, je shrnutí této etapy a předzvěst chystaného nového alba v příštím roce. Samotný koncert zachytily zároveň kamery České televize, a tak se můžeme v průběhu letošního roku těšit i na jeho videozáznam.



DIVOKEJ BILL SLAVÍ 25 LET S NOVÝM ALBEM „BAZILIŠEK“ A VELKOLEPÝM TURNÉ

Po šesti letech čekání se fanoušci úvalské kapely Divokej Bill dočkali nového alba, které navazuje na úspěšné Tsunami. Novinka se jmenuje Bazilišek a vyšla u Supraphonu 5. května. Je to dárek k 25. výročí existence kapely, kterou oslaví pětadvaceti koncerty po celé republice. Vrchol turné bude lednový koncert v O2 areně.

Bazilišek je album plné příběhů a rockové energie. První singl Temný král zaujal už před několika měsíci, teď přichází druhý Lahůdky. Je to jediná pomalá písnička na desce, která zve k romantickému tanci ve valčíkovém rytmu. „Napsal jsem ji, když jsem viděl, jak lidi na diskotéce rádi tancují na ploužáky. A taky jsem chtěl potěšit

Moraváky slovem 'trnky',“ uvedl s úsměvem frontman, producent a autor všech skladeb Vašek Bláha.

Na albu si můžete poslechnout i hosty jako je Unique Quartet. Celkem je na albu dvanáct písniček, které kapela pečlivě vybrala z dvaceti nápadů. „Chtěli jsme, aby deska zněla jako naše živá vystoupení. Hodně

sborů, víc hurá než studiovka. Myslím, že se nám to povedlo,“ dodává basák Jurda.

„V lednu 2024 jsme se rozhodli vrátit do O2 areny, kde bychom rádi zakončili oslavy těch našich pětadvaceti,“ dodává ještě k budoucím plánům houslista Adam Karlík. Jak celé turné a vystoupení v O2 areně pojmu, kapela postupně odtajní.

Pokud chcete zažít Divokej Bill naživo, neváhejte a rezervujte si své místo na turné nebo v O2 areně. Bude to nezapomenutelný zážitek!

Více k turné:
tickets.behindstage.com/divokejbill



SH6795-2



ELIZABETH KOPECKÁ GOOD TIMES

Elizabeth Kopecká, stříbrná SuperStar z poslední řady roku 2021, má nový singl Good Times. Skladba vznikla ve velmi zajímavé mezinárodní spolupráci tří autorů.

Kromě samotné Elizabeth se na singlu „Good Times“ podílel mladý britský producent, skladatel a pianista Charlie Bryce Wallace, momentálně žijící v Los Angeles, a Alan Roy Scott, který má s pop music více než čtyřicetiletou zkušenost jako autor i producent. Scott se podílel například na nahrávkách takových legend, jako jsou Celine Dion, Ray Charles, Cher, Cyndi Lauper, Ricky Martin a mnoha dalších. Píseň „Good Times“ se zrodila na posledním ročníku Songwriting Campu CZ na podzim

loňského roku a její finální verzi připravil Charlie Bryce Wallace.

„Song je o selektivní paměti. Člověk si častokrát pamatuje jen to hezké a zapomíná na to, jak mu bývalí partneři ublížili. Zpívám tedy o tom, jak mi chybí hezké chvíle, ale ráda bych si vzpomněla i na to, jak jsem se doopravdy cítila, na svoje zlomené srdce. Byla to pro mě premiéra skládat songy na songwriting campu a musím přiznat, že to byl jeden z nejhezčích zážitků mé kariéry. Přivezla jsem si domů dva songy a jedním

z nich je právě „Good Times“. Ráda bych na kempy jezdila častěji. Ti, kteří chtějí stvořit něco krásného a neflákat řemeslo, jsou přesně ten okruh lidí, ve kterém chci být,“ vysvětluje Elizabeth text písně a upřesňuje pozadí vzniku songu.

Singl doprovází i nový videoklip. Ten vznikl pod symbolickou hlavičkou „girl power production“ neboť se na něm podílelo výrazně ženské tvůrčí osazenstvo. Původní idea výtvarně ztvárněného videa je společným dílem Elizabeth a Anežky Horové,

která zde byla zároveň i v roli režisérky, kameramanky a střiháčky. Zajímavostí je, že ve videoklipu účinkuje také mladý talentovaný motocyklový závodník Oliver König.

Momentálně se Elizabeth intenzivně připravuje na novou koncertní sezónu, kde by ráda se svojí doprovodnou kapelou představila nové písně, které pomalu vznikají pro chystané debutové album. Repertoár to bude velmi pestrý, protože se na něm podílí jak velmi zajímaví zahraniční tvůrci a producenti, tak i domácí hudební osobnosti.



Foto © Anežka Horová

VS0089-2

KATAPULT 2006 JE ZPÁTKY!

Vracíme se o čtyři desítky let zpátky... píše se rok 1980 a vychází dnes již kultovní deska KATAPULT 2006. Prodejní úspěch je fantastický – 250.000 kusů! Dne 1. července 1980 podepisuje skupina Katapult exkluzivní smlouvu se Supraphonem na tři roky. Obsahem je vydání jedné LP desky každý rok. Hned v srpnu však dobová cenzura nařizuje Katapult nevydávat. Katastrofický rozkaz vydalo oddělení kultury ÚV KSČ. Začíná se pomalu schylovat k nejhoršímu. Ještě před

tím vším dostává Katapult Zlatého slavíka za rok 1979 v Obecním domě v Praze, kde natáčela Československá televize. Po jeho odvysílání následuje v politických kruzích zděšení, drnčí telefony a Katapult pomalu mizí z televize, rádia, a novin. A v tábořských novinách Palcát je otištěn likvidační článek. Zákaz hraní v Praze a západočeském kraji trvá. Přesto Katapult úspěšně odehraje 220 koncertů v jiných regionech. Často hraje i dvakrát denně, nebo dva až tři dny po sobě v jednom městě. Při koncertní verzi

alba Katapult 2006 vystupuje živě jako host Ota Petřina (kytara), občas jezdí i hráč na tahací harmoniku Tomáš Štern. Oba dva se ještě mimo další hostující hudebníky podíleli na nahrávání alba. Posléze Petřinu nahrazuje Andy Seidl. Ještě, než byla Katapultu úplně zakázána televize, stihl vyhrát soutěžní písničkový program Hitšaráda. A to s obrovským náskokem před ostatními soutěžícími písničkami. Až... byl obrovský hit. Vycházejí další články v novinách – jako například: „Katapult na konci

růžových snů“ - Melodie 3/80 (I. Kytka) a „Katapult na oběžné dráze“ - Mladý svět 6/80 (J. Krůta). A přišlo 1. místo v populární anketě Zlatý slavík.

Jsmo v přítomnosti: květen 2023. Supraphon vydává jubilejní reedici alba **KATAPULT 2006 na CD i vinylu.** Olda Říha slaví pětasedmdesát ve skvělé kondici a stále aktivním Katapultem. V obalu nové reedice alba najdete třeba málo známé fotky i Říhovo ohlédnutí.



ARAKAIN APAGE SATANAS

Výroční edice ve výpravné podobě a s bonusy

Když Arakain v roce 1998 vydal nové řadové album *Apaga Satanás*, bylo nad slunce jasně, že jde o skvělou desku. Po hudební i textové stránce naprosto vyvážená kolekce se ihned usadila v kovových srdcích fanoušků i v žebříčcích prodejnosti. *Apaga Satanás* znamenalo návrat k tvrdší formě heavymetalové muziky. Jako kdyby si Arakain vzpomněl na své thrashmetalové časy a mnohem více přitlačil na píl, ovšem nezapomínal přitom na podstatu písničky, na groove, melodické linky i klenuté zpěvy. Vznikla tak ucelená sbírka třinácti skladeb, v nichž si každý našel to svoje. Úspěšná deska přinesla i dva zásadní hity. Vedle titulní pecky, jasné koncertní tutovky, to byla i pocta starým dobrým časům v podobě písně *Princess*. Aktuální reedice vychází u příležitosti pětadvaceti let od původního vydání alba, ve výpravné podobě a rovnou s pěti bonusy z let 1997–1998.

CD verze v digipacku je opět vybavena bohatým bookletem s kompletními texty. Celá nahrávka pak byla ošetřena pečlivým remasteringem ve studiu SONO Records.



SU6790-2



ROCKOVÝ MARATÓN

Nová kompilace připomíná rockové oživení z půli 80. Let minulého století

V letech 1985 a 1986 se v Československu objevila vlna nových rockových kapel, které využily uvolnění politické situace a možnosti nahrávat u firmy Panton. Na právě vydávané kompilaci Rockový maratón 1985/1986 – s 16 tracky na CD – si můžete poslechnout širokou škálu stylů a žánrů, které tehdy obohatily hudební scénu. Od kytarových veteránů jako Odyssey, Combo F. H., Futurum, Pumpa, Yo Yo Band nebo Nahlas po nováčky jako Babalet, Moped, Dr. Max, Natural nebo Tublatanka. Poslouchání je to zábavné, a nejen pamětnícky cenné: různé rockové ukázký jsou dobovým zdrojem potěchy i poznání. Výběr řady zajímavostí ze dvou původních vinylů vychází vůbec poprvé.



SU 6578-2



Odyssea



Tublatanka



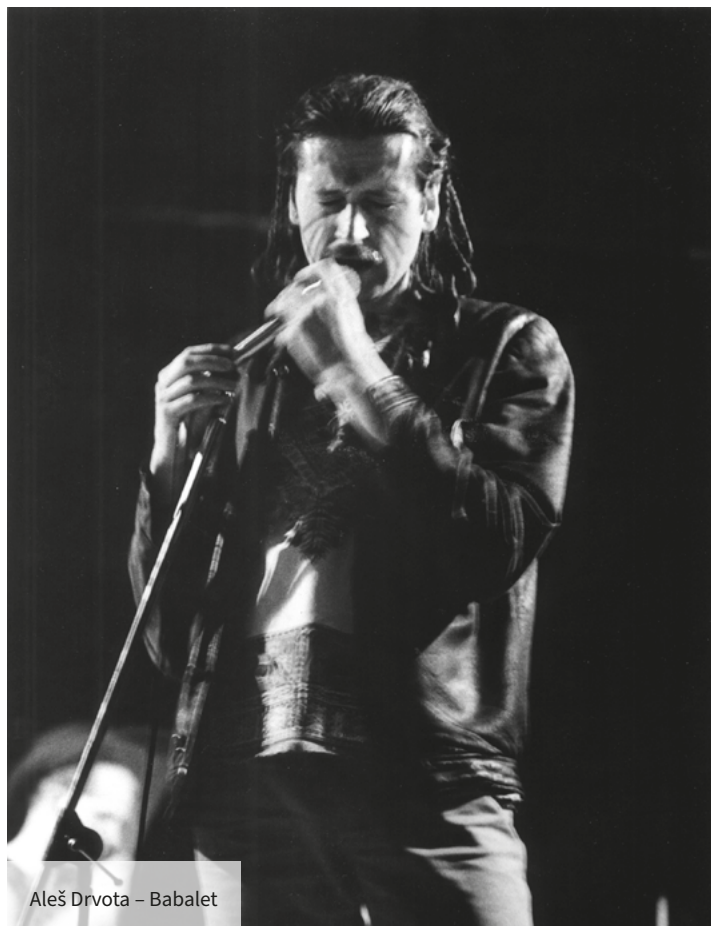
Moped



Yo Yo Band



Dr. Max



Aleš Drvota – Babalet

POSLOUCHEJTE KLENOTY ČESKÉ LITERATURY JAKO NIKDY PŘEDTÍM

S velkými audioknižními komplety s díly slavných českých spisovatelů prožijete nezapomenutelnou literární cestu jako nikdy předtím! Supraphon představuje novou edici audioknih s archivními nahrávkami hereckých legend a novými nahrávkami talentovaných herců!

Audioknižní komplety českých spisovatelů **Ota Pavel**, **Karel Poláček**, **Josef Lada** a **Jaroslav Hašek** jsou unikátní soubory nahrávek, které vám umožní prožít nezapomenutelné příběhy těchto klasických autorů v podání nejlepších hereckých hvězd. V kompletech najdete archivní nahrávky s legendárními hereckými osobnostmi, jako jsou například Jan Werich, Vlastimil

Brodský, Karel Höger, Jaroslava Adamová, nebo Alena Vránová. Tyto nahrávky jsou skutečným klenotem pro všechny fanoušky českého divadla a filmu, kteří si rádi poslechnou neopakovatelný styl a výraz těchto výjimečných umělců.

Ale nejen to, komplety také obsahují nové nahrávky mladých hereckých talentů, kteří novým způsobem vnášejí svěží dech do

klasických příběhů. Toto spojení tradičních příběhů s moderními interprety je vynikající příležitostí pro všechny milovníky české literatury, kteří se chtějí ponořit do příběhů svých oblíbených autorů. A již lze prozradit, že v těchto dnech se pro podzimní vydání chystá komplet nahrávek z díla Karla Čapka.

Komplety jsou k dispozici ve formátu CD-mp3, ale také lze zvolit digitální verzi,

kteou si můžete poslechnout na svém počítači, tabletu nebo chytrém telefonu. Vyberte si svého oblíbeného autora a s audioknižním souborem prožijte nezapomenutelné chvíle s klasickými českými příběhy.



SU6672-2 NOVINKA



SU6657-2



SU6657-2



SU6674-2

IVAN LUPTÁK: ČÍST LITERÁRNÍ KLASIKY JE KRÁSNÁ PRÁCE

Jeden divadelní zážitek na střední škole mu definitivně změnil život, a to, když navštívil představení Richarda III. v kladenském divadle. Od toho okamžiku věděl, jakým směrem se chce vydat a s pevným odhodláním šel za svou vizí stát se hercem. Když hned po DAMU obdržel pozvání do stálého angažmá Divadla Na zábradlí, mysl si, že jde o žert, jak neuvěřitelně se mu to zdálo. Na této scéně dokázal přirozeným způsobem míchat komično se smutkem, a i v menších rolích byl nepřehlédnutelný. Divadlo Na zábradlí se mu stalo přístavem na dlouhých devět let. Před třemi lety, když dosáhl Kristova léta, pochopil, že neodvratně přichází čas, kdy musí zvednout kotvu. Začal spolupracovat se Studií Hrdinů, Studií DVA a Městskými divadly pražskými. Dnes již bez stálého divadelního angažmá se rozhodl vedle srdečního účinkování ve hře Plejtvák Cabaretu Calembour (na scéně Ypsilony) se především věnovat filmovému a televiznímu herectví. Diváci ho znají ze seriálů Ordinace v růžové zahradě, Zahradnictví, Chlap či Zlatá labuť nebo třeba filmu Deníček moderního fotra. V našem rozhovoru se ohlížíme za Ivanovou cestou k herectví, ale i hovoříme o nové spolupráci s vydavatelstvem Supraphon.

Ivane, kdy padlo vaše rozhodnutí stát se hercem?

Pamatuji si ten den, jako by byl včera. V té době jsem studoval u nás na Kladně třetím rokem výpočetní techniku. Bylo brzy ráno a nechťelo se mi vstávat, i když



zrovna nebylo vyučování, ale měli jsme jít do divadla. Protože mi bylo čerstvě osmnáct, uvažoval jsem, že si napíšu omluvku. Potom mi ale došlo, že by byla škoda zůstat doma, když divadlo mám tak blízko. Hrál

se představení pro školy – Shakespearův Richard III. s Hynkem Čermákem v titulní roli. Hlediště strašně hučelo, protože v něm seděli nejen studenti středních škol, ale i děti ze základky. Hrůza! Hynek nakonec těsně

před koncem představení zastavil a povídá nám, že tuhle bitvu prohrál, že pro takové zlobivé publikum nemá význam hrát a kdo bude mít zájem, ať dorazí na nějakou další reprízu. Navzdory náhlému konci, jsem byl nadšený. Hned jsem věděl, že půjdu znovu. Při dalším, již večerním představení, jsem si potvrdil, co jsem začal tušit, že tohle chci dělat. Řekl jsem si, že stát na jevišti, by mě bavilo. Ukázalo se, že tenhle zážitek úplně ovlivnil můj následující život.

Jak to pokračovalo?

Na naší střední si koncem školního roku musel každý najít čtrnáctidenní brigádu, aby získal nějakou praxi. Napadlo mne, že bych mohl zajít do divadla a nabídnout se jim na výpomoc v administrativě. Měl jsem štěstí, končila sezóna a posila se jim hodila a byla to úplná paráda, protože jsme jezdili s propagačním oddělením po školách a nabízel předplatné. Jezdili s námi i herci a každý výjezd byl takovým radostným výletem. Na jedné z těch cest se všichni vyptávali, co bych chtěl dělat po maturitě a co by mne zajímalo. Když jsem jim říkal, že bych rád zkusil DAMU, nasměrovali mne na herce Jaroslava Slánského, který v té době byl v kladenském divadle ve stálém angažmá (později zde působil jako umělecký šéf). Začal mne připravovat k přijímacím.

Pustil jste se do přípravy s odhodláním.

Najednou jako bych chtěl dohnat všechn čas, který mi kolem hraní a divadla

nevědomě utekl. Našel jsem si ještě vedle hodin u Jaroslava Slánského jeden celkem vyhlášený kladenský dramafák, což působilo trochu podivně, protože mi bylo už osmnáct a děckám, která tam běžně chodila, bylo teprve mezi třinácti až čtrnácti lety. Dramafák vedla svérázná pedagožka Jana Neuradová, která se divila, co tam chci, ale měla absolutní nedostatek kluků, tak mne nakonec všemi deseti vzala. Abych se pojistil ještě něčím dalším, přihlásil jsem se do přípravného kurzu Pražské konzervatoře, kde však také byli čtrnáctiletí. Zkrátka, chtěl jsem hrozně moc uspět u zkoušek, tak jsem do toho vložil všechno svoje úsilí a vytěsnil pocity nepatřičnosti, že už jsem dětským kroužkům trochu odrostl.

Jak se vám studovalo?

První ročník jsem na tom nebyl moc dobře, projevil se u mne stres z náhlé a razantní změny prostředí a lidí, k tomu jsem si vůbec nevěřil a chybělo mi zdravé sebevědomí. Na začátku, když vás vezmou, všichni podlehnou přesvědčení, že jsou na výjimečném místě a berou se jako jedna rodina, ale v průběhu doby se rozdělí, až jsou z té prvotní party jen menší skupinky. V našem ročníku takhle například vznikl Cabaret Calembour Milana Šotky, Igora Orozoviče a Jiřího Suchého z Táboara. Koncem studií za mnou přišel právě Milan Šotek, který mi řekl, že by chtěl pro Calembour napsat hru, kde by byla role i pro mne. Uběhly ale dva roky a nic se nedělo. Říkal jsem si, že šlo o takové ty studentské povídačky, kdy si slibujete, že na sebe nikdy nezapomenete. Jenže Milan

se doopravdy ozval, že má pro Cabaret Calembour napsanou komedii Plejtvák, která vypráví příběh, jak se dostala kostra velryby do Národního muzea a že je tam i slibovaná role pro mne. Jde o umanutého Doktora Strunu, který ani na chvíli nesleze z jeviště. Úžasně komediální a rozsahem textu snad i největší figura z celé hry. Plejtvák mám moc rád, s celou tou historií, jak ke mně doplnl. Je skvělé, že ho můžeme hrát v Ypsilonce dál před neustále vyprodaným hledištěm. (Plejtvák získal Cenu Alfréda Radoka za Nejlepší původní českou hru 2013.)

V jaké inscenaci jste začínal ve svém prvním angažmá v Divadle Na zábradlí?

První věc byla dost zvláštní a ojedinělá. Šlo o projekt Nebe nepřijímá, kdy v koprodukcí Divadla Na zábradlí s Divadlem Letí, vzniklo pět krátkých mini inscenací s tématem letiště, které reagují na rychlé životní tempo dnešního světa. Na realizaci se podílelo pět režisérů z Čech a Slovenska. Byl jsem obsazen do dvou aktovek, kdy tu první režírovala Martina Schlegelová a na druhé jsem spolupracoval s Mariánem Amslerem. Představení proběhlo za plného provozu přímo v odbavovací hale ruzyňského letiště a bylo volně přístupné veřejnosti. Opravdu jedinečný a zvláštní zážitek a vlastně i symbolický „vzlet“ mé začínající profesionální dráhy.

A co se stalo, že jste z angažmá po tolika letech odešel?

Když přišel do Divadla Na zábradlí nový tým i s celou partou herců, se kterou hlavně

chtěli pracovat, cítil jsem se na druhé koleji. Začalo mě štítit, že dostávám jen malé, maximálně střední role. Bylo mi třicet, trochu jsem bilancoval, co mám za sebou, a napadlo mne, že přišel čas zvednout kotvy a odejít. Jenže jsem se k tomu odhodlával strašně dlouho, a když už jsem si myslel, že jsem rozhodnutý, přišlo další ráno, kdy jsem si řekl: Ivane, to by byla blbost, jsi ve výjimečném divadle ve výjimečné partě, co by za to někdo jiný dal. Takhle se to ve mně několik let pralo.

A v té době jste dostal nabídku od Jana Hřebejky zahrát si v jeho filmové sérii Zahradnictví?

To bylo pro mne hodně důležité, právě v té době to byl silný impuls odpoutat se od té jedné divadelní scény a nebát se jít dál.

Ivane, teď právě vychází audiokniha, kde jste načetl několik povídek Jaroslava Haška, který Supraphon vydal ke 140. výročí jeho narození. Jak se vám líbily tyto humorné povídky?

U textů Jaroslava Haška je krásná čeština a mnohdy jen stačilo se jí nechat vést a šlo to samo. Navíc v jeho povídkách se bravurně propojuje humor se smutkem. Například v povídce O spletené rosníčce, kterou jsem měl tu čest načíst, se právě takhle tragikomedie ukazuje dokonale – malá rosníčka, která přijde o oba rodiče se vydá k vodě, kde se jí, i přes posměch tamních žab, podaří najít lásku, bohužel nešťastnou. Navíc nakonec skončí v zajetí. Ale i v tak krutém příběhu je v působivém popisu a zábavných dialogích spousta humoru, který povídce

dodává ohromné kouzlo. Když už nestojí za přečtením, tak za poslech určitě ano.

Předtím vyšel také velký audioknižní komplet s literárním dílem legendárního ilustrátora a spisovatele Josefa Lady, kde čtete jeho pohádku O chudém královstvíčku. Měl jste jako dítě rád pohádky Josefa Lady?

Josefa Ladu jsem coby dítě vnímal spíš jako malíře. Odmala jsem měl rád jeho kresby, zachycující okamžiky české každodennosti lidí na venkově. Jeho tvorba plná živých barev, radosti a dovádění ve mně vzbuzovala pocit, že svět je v pořádku. Když řeknu, že jeho kresby jsou milé, mohl bych si naběhnout, protože toto označení bývá v umění vnímáno často pejorativně, ale zde to myslím v tom nejlepší slova smyslu. Ladovo zachycení českého venkova je zkrátka milé, uklidňující a veselé.

Co vás na natáčení audioknih baví nejvíce?

Těch věcí je hned několik. Velice rád jsem se potkal s režisérkou a producentkou Supraphonu paní Naďou Dvorskou, která mě oslovila. Naďa je velice empatická a vstřícná, a ačkoliv jsem při načítání audioknih vždycky dost nervózní, dokáže vytvořit tak příjemnou atmosféru, že práce je od začátku do konce zábavou.

No a samozřejmě samotné látky těch konkrétních audioknih. Čistě literární klasiky jako je Jaroslav Hašek nebo zrovna teď Karel Čapek je tak krásná práce, že už když si doma dělám přípravu, vím, že mě to ve studiu bude bavit.



GILTBURG A JARŮŠKOVI Z PAVEL HAAS QUARTET NAHRÁVAJÍ DVOŘÁKA

Natáčení Dvořákových kompletních klavírních trií v podání předních umělců světového renomé – izraelského klavíristy Borise Giltburga a členů mezinárodně uznávaného komorního souboru Pavel Haas Quartet houslistky Veroniky Jarůškové a violoncellisty Petera Jarůška – probíhá od prosince do května ve studiu Wyastone ve Velké Británii. Debutová nahrávka ansámblu, který se již představil na několika významných mezinárodních festivalech, vyjde u vydavatelství Supraphon na podzim 2023.

Když se v roce 2014 potkali klavírista Boris Giltburg se souborem Pavel Haas Quartet na festivalu v holandském Zeistu při interpretaci Dvořákova Klavírního kvintetu č. 2, nikdo z nich nejspíš netušil, jak bohatě se jejich spolupráce rozvine. Že se jedná o mimořádnou kombinaci jak po umělecké, tak i po lidské stránce, bylo ale umělcům od začátku jasné. Následovalo několik společných koncertů kvarteta s Borisem Giltburgem po celém světě a natočení dvou alb s kvintety Antonína Dvořáka a Johannese Brahmsa pro Supraphon, která získala vynikající recenze a posbírala několik prestižních ocenění (včetně Gramophone Award v případě Dvořáka). Postupně se v hlavách manželů Jarůškových a zároveň nezávisle i v hlavě Borise Giltburga začala rodit myšlenka, zda nezkusit hrát spolu v triu. První příležitost na sebe nenechala dlouho čekat a v roce 2018 se nově vzniklý

ansámbl představil Šostakovičovým Klavírním triem č. 2 v bruselském Flagey. Soubor dále koncertoval na významných evropských pódii a festivalech (Wigmore Hall v Londýně, East Neuk Festival ve Skotsku, West Cork Music v Irsku, Schubertiade v Rakousku). Zásadním momentem však byl festival Dvořákova Praha v roce 2021, kde se Boris Giltburg stal kurátorem komorní řady a byl pověřen provedením Dvořákových děl s důrazem na jeho kompletní klavírní tria. Tehdy Boris bez váhání znovu oslovil Veroniku a Petera a jejich vystoupení ve Dvořákově siní pražského Rudolfinu se setkala s mimořádným úspěchem. A následně přišla i nabídka od Supraphonu kompletního Dvořáka nahrát.

U příležitosti vzniku debutového alba jsme se jednotlivých členů souboru zeptali na jejich spolupráci a dojmy z nahrávání.

Boris: „Veronika a Peter jsou moji nejbližší hudební přátelé. Spolupráce s nimi je vždy úžasná, jak z profesionálního, tak osobního hlediska, ať jde o koncerty nebo nahrávání ve studiu. Každé naše setkání mi také přináší velkou inspiraci. Tria jsme nikdy předtím nehráli, takže jsme začali od nuly a postupně jsme společně vybrousili každý detail. Byla to tedy kompletní cesta, od objevení těchto děl, přes jejich nastudování až po koncerty a nakonec nahrávání. A všechno jsme dělali společně, velice láskyplným způsobem a s velkým nadšením. Naše vystoupení patří k vrcholným okamžikům mého hudebního života.“

Veronika: „S Borisem jsme na sebe neuvěřitelně napojení. Na pódiu i ve studiu panuje výjimečná, mnohdy až intimní atmosféra, je nám spolu tak dobře! Při nahrávání Dvořákových trií jsme se emocionálně

ponořili až do nehlubších sfér, do kterých jsme kdy byli schopni se dostat. V rámci naší kariéry se jedná o mimořádnou zkušenost, za kterou jsme velmi vděční.“

Peter: „Kdyby mi někdo před pár lety řekl, že natočíme Dvořákova klavírní tria, poklepal bych si na čelo. Je to tak skvostná hudba, Dvořák v celé jeho kráse! Mezi námi a Borisem existuje absolutní souznění, což je opravdu vzácné. Toto natáčení je pro nás jedním z nejintenzivnějších zážitků, jde se až na dřevě, samozřejmě v tom pozitivním slova smyslu. A je pro nás také velká čest, že po dlouhých letech vznikne nová kompletní nahrávka tohoto díla u Supraphonu a že můžeme být u toho.“



Foto © Marco Borggreve

BENNEWITZOVO KVARTETO:

POSLUCHAČI JSOU ŽIVOSTÍ A PŘÍMOSTÍ HAYDNOVY HUDBY ČASTO PŘEKVAPENÍ

Bennewitzovo kvarteto má za sebou úctyhodnou řádku koncertů v nejvýznamnějších koncertních síních světa (Wigmore Hall, Musikverein Vídeň, Konzerthaus Berlín, Théâtre des Champs-Élysées Paříž, New York, Seoul) a na festivalech jako Salzburger Festspiele, Luzerne Festival či Rheingau Musik Festival. Na mnohých z nich zazněl právě „jejich“ Haydn, kterého mají v lásce a kterému velice sluší jejich transparentní zvuk, lehkost i smysl pro detail. Haydnovy smyčcové kvartety nyní Bennewitzovo kvarteto nahrálo na své nové album, které 26. května vydává Supraphon.

U příležitosti vydání novinky jsme položili několik otázek členu Bennewitzova kvarteta – houslistovi Štěpánu Ježkovi.

Jméno Josepha Haydna bývá spojováno s klasickou formou kvartetu. Zkomponoval jich bezmála sedmdesát a vedle symfonií tvoří nejpočetnější i nejvýznamnější součást jeho odkazu. Jak vznikala dramaturgie vašeho nového „Haydnovského alba“?

Na svém novém albu se snažíme ukázat určitou část Haydnova kompozičního vývoje. Kvartety op. 17 jsou všeobecně považovány za stále ještě rané dílo. Op. 33 je bodem

zlom. Sám Haydn upozorňuje, že v nich dokázal uplatnit zcela nový kompoziční styl. Op. 54 se již řadí k vrcholným skladbám. Opravdu fascinující ovšem je Haydnova neutuchající chuť experimentovat a hledat stále nové cesty a nová východiska. Kvartet C dur, op. 54/2 není o nic méně novátorský a o nic méně plný ne-klasických kompozičních postupů než kvartet G dur, op. 17/5. Někdy má člověk pocit, že snad Haydn tak tvrdě pracoval na ustálení kompozičních zákonitostí klasicismu jen proto, aby pak mohl sám hudebně těžit z jejich neustálého porušování. Všechny tři kvartety na naší nové nahrávce hrajeme již dlouhou

dobu a mohli jsme s nimi tedy dostatečně interpretačně srůst. Právě to je pro nás při výběru skladeb pro nahrávku vždy velmi důležité hledisko.

Bennewitzovo kvarteto vystupuje po celém světě, kde všude jste právě Haydnovi kvartety hráli?

Haydna zařazujeme do programu rádi a často, takže jsme jeho skladby hráli skutečně na mnoha místech od Japonska až po západ USA. Haydn se nebojí oslovovat publikum velmi napřímo. Pomocí různých formálních a harmonických kotrmelců nebo jiných hudebních překvapení dokáže

s posluchači bezprostředně komunikovat a někdy je i rozesmát. Jedna ze skladeb na našem novém albu také nese přízvisko „Žert“. Posluchači jsou právě živostí a přímostí Haydnovy hudby často překvapeni. Očekávají, že Haydn, coby klasik, bude jaksí nedotknutelný. Jsou pak uchváteni tím, že mohou Haydna vnímat, jako kdyby stál přímo před nimi na podiu a z očí do očí jim líčil nějaký zábavný příběh. Když se nám na koncertě v tomto smyslu daří, vždycky se najde po vystoupení několik posluchačů, kteří s námi chtějí mluvit právě o tom, jak je Haydn živostí a nápaditostí své hudby překvapil.



Na třech kvartetech na vašem novém albu lze zahlédnout vývoj od hudebního rukopisu čtyřicetiletého Haydna až po formálně experimentální kvartety... Jak vnímáte tyto hudební proměny při nastudování skladeb?

Jedna z hudebních veličin, která se u Haydna postupem času zjevně proměňuje, je plnost kvartetního zvuku. V op. 17 je mnoho velmi křehkých a jemných míst, hudba je tak nějak něžně průsvitná. Později naopak získává Haydnova hudební řeč na větší plnosti a zvukové hutnosti. V op. 54 je nejméně jedno místo, kde překvapivé tutti celého souboru může posluchače zaskočit svou

prudkostí. Zvuková stránka je přitom právě u nahrávky velmi choulostivá a je třeba mnoha pokusů a korekcí, než se podaří najít uspokojivý výsledek. Hrát pro mikrofony umístěné jen decimetry od našich nástrojů je něco úplně jiného než přednášet hudbu několika stovkám posluchačů v rozlehlém sále. Nejobtížnější ovšem bylo přenést do záznamu něco ze zážitku živé komunikace mezi námi a posluchači v hledišti. Tento autentický prožitek je z našeho hlediska u Haydnovy hudby naprosto nepostradatelný. Bylo třeba udržet svěžest, čerstvost a vtipnost naší hry i přes nutná opakování, kterým se při natáčení nelze vyhnout.

Největší radost pak přicházela ve chvíli, kdy jsme cítili, že se to i přes všechny praktické obtíže podařilo.

Bennewitzovo kvarteto letos slaví 25 let na hudební scéně, jak rekapituluje a oslavíte toto své výročí?

Nemáme ani tak v plánu uspořádat jednu určitou akci, ale dá se snad říci, že naše kvartetní jubileum důstojně oslavíme na mnoha opravdu pěkných koncertech, které nám na nadcházející, tedy právě onu jubilejní, sezónu připadly. Začneme vlastně už v předstihu v červenci tohoto roku naší sedmou návštěvou Wigmore Hall v Londýně, v září opět

vystoupíme na festivalu Dvořákova Praha po boku skvělých českých i zahraničních kvartet naší generace, v průběhu celé sezony nás čeká několik vystoupení v Německu – mimo jiné návrat do Liederhalle Stuttgart, koncert pro Komorní spolek České filharmonie a další turné v USA, při kterém se na některá pódia vrátíme, na některých si naopak užijeme svůj debut. Mimo to máme samozřejmě v hlavách různé plány, které jsou zatím ve stadiu zrodu. Uvidíme, co vše se nám podaří uskutečnit.



MARTIN BALLÝ: PÓDIUM MI CHYBÍ, ALE PÁMBU MI POSLAL VÝBORNÉ ŽÁKY

Martin Ballý, klavírista a pedagog, je pozoruhodnou osobností. Neotřelou, ba občas výstřední, s nekonformními názory a laskavým přístupem ke svým žákům. Špičkoví čeští pianisté Jan Bartoš a Miroslav Sekera často zmiňují, jak jejich umělecké zrání ovlivnil právě Martin Ballý. A nesmíme zapomenout ani na dirigenty Jiřího Rožně a Marka Šedivého. Také oni u Martina Ballého studovali. Ballý však za sebou zanechal hlubokou stopu i na poli interpretačního umění. Předtím, než mu úraz znemožnil aktivně vystupovat, byl vyhledávaným interpretem zejména hudby 20. století, a členem komorního souboru Ars trio, které hrálo ve složení Dana Vlachová (housle), Jan Páleníček (violoncello) a Martin Ballý (klavír). Nedávno objevené nahrávky právě vycházejí na trojalbu Supraphonu, které zachycuje jak výkony Ars tria, tak uměleckou výpověď Martina Ballého jako sólisty. Nahrávky byly pořízeny mezi lety 1980 a 1992.

Nahrávky na trojalbu albu vznikly již před desítkami let. Jak se stalo, že až teď vycházejí v kompletu na CD?

Přišel za mnou klavírista Jan Bartoš, můj bývalý žák, a nabídl mi, že budeme poslouchat nahrávky, které tak porůznu našel v archívech. Nebyl jsem z toho nápadu nadšený, protože jsem si za ta léta vytvořil názor, že jsem toho zase tak moc a v takové kvalitě neuhřál. Ale jak tak posloucháme, dostavil se menší šok. Ono to nebylo špatné. Najednou na mě padl smutek. A víte proč?

Uvědomil jsem si, že to vzrušení z živého vystoupení na pódiu mi poslední léta chybělo.

Komplet obsahuje opravdové skvosty komorní i sólové literatury. Zastavme se u pár z nich. Začneme Kabeláčovými Osmi preludii pro klavír op. 30 z roku 1956.

Kabeláče považuji za našeho největšího skladatele, hned po Bohuslavu Martinu. Žil ovšem v totální izolaci, opuštěný a zneuznaný, přesto ve světě slavný... Mé profesorce Erně Grünfeldové to bylo fuk, řekla, nastuduješ jeho Preludia a pojedeme mu to zahrát. To byla pro mě velká lekce. Byl jsem mladý a jako všichni mladí umělci jsem si myslel, že mu z toho udělám ještě lepší hudbu. Tu jeho hudební erupci jsem chtěl mnohem víc povýšit, a najednou slyším, jak suše napomíná: „Prosím vás, držte se toho textu. Není třeba nic přidávat.“ Později jsem to ocenil. A to jsem předal i Janu Bartošovi, který Kabeláčova Preludia nedávno nahrál na desku.

Zajímavě vykládáte i Janáčka a jeho klavírní sonátu 1. X. 1905 „Z ulice“.

Myslím si, že tahle sonáta není o smrti chlapce Pavlíka, ale je to milostné toužení. Vezměte si jen druhou větu, která je velmi milostná až erotická. To však sonátě na její drásavosti neubírá.

Tuhle citovost ve vás podporoval i váš učitel na HAMU Josef Páleníček. Proč byl pro vás tak důležitý?

Na Páleníčka nedám dopustit. Byla to osobnost, která v nás jeho žácích podporovala hudebnost. On mi například objevil tajemství prstokladu, který je v interpretaci to nejdůležitější. Vybavuji si, jak Páleníček stál u okna a říkal: „Človče, já bych tam ten druhý nehrál, dej si tam palec.“ Podíval jsem se, jak to může vědět. Až pak mi došlo, že palec je nejdůležitější prst pro harmonii. Páleníček byl génius. A naprosto oddaný hudbě. Na začátku hodiny se někdy zmínil: „Človče, neměli my bychom vlastně platit za to, že smíme hrát?“ Ale pak mi v lečtem ten čumáček vymáchal. Byla s ním velká pohoda. Když jsem odcházel z jeho hodin, tančil jsem po nábřeží.

Díky Daně Vlachové, člence Ars tria, jste chodili i na konzultaci k jejímu otci, legendárnímu Josefu Vlachovi. Jak na tuto spolupráci vzpomínáte?

Vzpomínám si, jak jsme Českému triu hráli Dvořákovy Dumky (obsahuje je i aktuální trojalbum). Dohráli jsme a Páleníček se obrátil k Josefu Vlachovi: „Tak co, Josefe? Ty naše děti!“ A Josef Vlach, který byl věřící, odpověděl: „Já si myslím, Jožko, že by mohli někdy zajít do kostela.“ A dost. Slovo, které tam mělo být! Do smrti na to nezapomenu. A víte, že jsem měl z Josefa Vlacha strach? Ne že by byl tak přísný, ale působil velmi aristokraticky. Vždyť se mu také říkalo „něžný uzurpátor“. Byl velmi důsledný. Co nám řekl, to chtěl slyšet v provedení. A to bylo velmi vyčerpávající. Na albu je i Mozart a Vítězslav Novák – to

jsou naše nejlepší nahrávky, z nichž je slyšet Vlachův vliv.

Kdy jste s Ars triem vystoupili naposledy?

Na bruselském koncertu v roce 1992, poté jsme se přátelsky rozešli. Ale musím zdůraznit – Ars trio, to byli kolegové do nepohody.

Jak jste se jako výborný klavírista vyrovnával s faktem, že po úrazu už nebude hrát?

Pámbu mi poslal výborné žáky. A v tom jsem se vyřádivl.



SU 4325-2



Foto © Jiří Skupien

Foto © Archiv Ars Trio

Foto © Archiv Ars Trio

VÁCLAV TALICH 140

Letos si připomínáme 140. výročí narození dirigenta Václava Talicha – jedné z nejpozoruhodnějších, světově proslulých osobností české hudby 20. století.

Narodil se v Kroměříži 28. května 1883. Vztah k hudbě zdědil po otci Janovi, všestranném hudebníkovi, absolventovi pražské varhanické školy. Jan Talich působil jako pedagog a také ředitel chrámových kůrů, nejprve v Rožnově pod Radhoštěm, od roku 1897 v Klatovech. Zde začal rozvíjet hudební vlohy svého syna Václava, kterému vložil do jeho dětských rukou housle, později ho zaměstnal na kůru také hrou na tympány; klavír byl samozřejmostí. V roce 1897 se Václavovi podařilo přes finanční těžkosti zahájit studium hry na housle na pražské konzervatoři. Nedostatek peněz pomohl vyřešit jeho profesor Jan Mařák, který vyjednal přijetí u Antonína Dvořáka. Ten se přimluvil u mecenáše Josefa Hlávky, jehož stipendium zajistilo perspektivního studenta až do konce studií na konzervatoři. Poslední dva roky absolvoval pod vedením profesora Otakara Ševčíka, světově vyhledávané kapacity, učitele mj. Jana Kubelíka. Na Ševčíkovo doporučení se Talich stal po absolutorii v roce 1903 členem skupiny prvních houslí Berlínské filharmonie a po dvou měsících jejím koncertním mistrem. Ve filharmonii jej zcela okouzli Arthur Nikisch, jehož osobnost přispěla k Talichovu pozdějšímu rozhodnutí pro dráhu dirigenta. Plicní onemocnění ukončilo už v únoru 1904 berlínské angažmá a mladý hudebník se musel jet léčit domů do Klatov. Na podzim se stal koncertním mistrem orchestru Městského divadla v Oděse. Před svým odjezdem připravil v Klatovech koncert a poprvé se postavil do čela orchestru jako dirigent. V černomořské metropoli získal příležitost dirigovat orchestrální mezihry v činoherních představeních. Krvavé události roku 1905 jej přiměly odejít do Tiflisu (Tbilisi), kde přijal místo profesora na hudební škole. Ale ani tam klidné prostředí nenašel, a vrátil se proto do Prahy. Stal se korepitořem v pěvecké škole Maruše Langové, za Otakara Šourka převzal vedení smíšeného sboru Smetana, sblížil se s členy Českého kvarteta, Podskalské filharmonie, Vítězslavem Novákem a dalšími osobnostmi pražského uměleckého dění. Od října 1907 se stal dirigentem Orchesterálního sdružení, tělesa sice amatérského, ale pod Talichem záhy schopného konkurovat České filharmonii. V létě 1908 odcestoval do Lublaně, aby se stal kapelníkem tamní Spolkové kapely, která se během podzimu přetvořila ve Slovinskou filharmonii. Za Talichova vedení se zvýšila kvalita orchestru i jeho repertoár. V Lublani se seznámil se svojí budoucí ženou, klavíristkou, absolventkou pražské konzervatoře Vidou Prelesnikovou. V letech 1909–1911 si rozšiřoval svoje dirigentské vzdělání studiem nejprve Lipsku, následně v Miláně. V obou městech konzultoval s hudebními pedagogy, s dirigenty a navštěvoval jejich zkoušky, koncerty a představení (M. Reger, A. Nikisch, F. Steinbach, A. Vigna, T. Serafin). Na konci března 1912 se Talich rozloučil s Lublaní a od srpna nastoupil na místo šefa a prvního kapelníka v Plzni. Své nové funkce se ujal s nejvážnější snahou zlepšit interpretační schopnosti



souboru. Propustil méně zdatné členy orchestru a sboru a hledal nové, lepší. Svoji první sezonu zahájil novým nastudováním Prodané nevěsty, dále zařadil Samsona a Dalilu, Rusalku, Čerta a Káču, Madama Butterfly, Dalibora, Psohlavce, Tajemství či Komedianty. V následující sezoně přidal další interpretačně náročné tituly, Carmen, Rienziho, Tosku, Hedy, Otella ad. Sezonu 1914/1915 poznamenala začínající válka. Soubor postihla řada nucených odchodů, čímž se snížily jeho umělecké možnosti; v červnu 1915 Talich z divadla odešel. Obživu si manželé Talichovi zajišťovali především výukou. Koncem války spolupracoval Talich s Českým kvartetem jako druhý violista. V roce 1919 dokonce zastoupil jako sekundista za onemocnělého Josefa Suka. Už od roku 1917 usiloval o vedoucí postavení v České filharmonii. Po náročném klání s konkurenty i odbornou veřejností se od února 1919 stal druhým dirigentem a v od září téhož roku převzal vedení filharmonie do svých rukou, aby z něj v následujících desetiletích vybudoval orchestr světového věhlasu. Filharmonii vedl až do roku 1941,

s přestávkou v letech 1931–1934, kdy působil u orchestru Koncertvörenden ve Stockholmu. V roce 1932 se stal profesorem dirigentského oddělení mistrovské školy pražské konzervatoře.

Když 20. srpna 1935 zemřel po bezmála patnácti letech ve funkci šefa opery Národního divadla Otakar Ostrčil, vznikl boj o dosazení jeho nástupce. Nakonec byl 17. října 1935 podminěčně jmenován správcem opery Václav Talich. Ve funkci působil do května 1945. Během tohoto období dokázal navázat na své předchůdce, Kovařovce a Ostrčila, a dále rozvíjet jejich snahu o maximální interpretační úroveň a dramaturgickou náročnost. Rovněž se mu podařilo přivést do souboru pěvce, kteří se podíleli na tzv. zlaté éře opery Národního divadla – Marii Podvalovou, Marii Tauberovou, Ludmilu Červinkovou, Zdenku Hrnčířovou, Miloslavu Fidlerovou, Oldřicha Kováře, Beno Blachuta, Teodora Šrubaře, Eduarda Hakena, Karla Kalaše, Jaroslava Veverku ad. Osobně se věnoval nastudování operních i symfonických děl především českých skladatelů a W. A. Mozarta.

Mimořádný význam mělo uspořádání Pražského hudebního máje v květnu 1939. Talich se po březnové nacistické okupaci rozhodl nestáhnout a nemlčet, naopak. Uměním chtěl Mozvednout ducha národa naivně obětovaného někdejšími spojnici. Do programu, na němž se podílelo Národní divadlo, Česká filharmonie a Český rozhlas, zařadil Smetanovu Mou vlast, Libuši, Prodanou nevěstu a Tajemství, Dvořákovu Rusalku a Slovanské tance, Sukův Epilog, Legendu o mrtvých vítězích a pochod V nový život, Mozartovu Kouzelnou flétnu a Beethovenovu 9. symfonii s Ódou na radost. Dochovaný zvukový záznam z provedení Libuše zachycuje atmosféru představení, které se stalo národní manifestací vrcholící spontánním zpěvem české hymny.

Konec druhé světové války, během níž se snažil sloužit svým uměním Národnímu divadlu a české hudbě, připravil Václavu Talichovi kruté okamžiky. Aby přispěl k oslavám osvobození, vložil mnohokrát promyšlenou partituru Smetanovy Libuše do batohu a vydal se ze svého domu v Berouně pěšky, protože jiná možnost nebyla, do Prahy, aby se tam od režiséra Ferdinanda Pujmana dozvěděl, že do divadla nesmí. Důvodem mělo být podle názoru jeho odpůrců Talichovo špatné chování během okupace. Nakonec byl 23. května zatčen na rozkaz Bedřicha Reicha (velitele bezpečnostního odd. KSČ a jednoho z předních strůjců destrukce možných demokratických poměrů v Československu 1945–1948) a 37 dnů vězňen na Pankráci. Propuštěn byl až na pokyn prezidenta Beneše. Talicha se rozhodně zastal v dopise předsedovi vlády Gottwaldovi Orchestr Národního divadla. Jeho členové dosvědčovali dirigentovu bezúhonnost, odvahu a vlastenecké přesvědčení, kterým jim dodával sílu. Přesto byl Talich z Národního divadla vyřazen.

V roce 1946 založil Václav Talich Český komorní orchestr a občasné dirigoval při koncertních vystoupeních Orchestru Národního divadla. Poslední inscenací nastudovanou v Národním divadle byla Káťa Kabanová Leoše Janáčka v dubnu 1947. Dne 7. července 1947 byl jmenován ministrem Stránským opět šéfem Opery, ale funkci vykonával jen do 1. března 1948. V letech 1949–1952 působil jako šéf Slovanské filharmonie v Bratislavě, poté jako umělecký poradce pražských orchestrálních těles a občasný dirigent České filharmonie až do roku 1954, kdy z vlastního rozhodnutí odešel na odpočinek.

Talichovo mistrovství dosvědčují vedle dobových kritik a vzpomínek spolupracovníků nahrávky pořízené zejména s Českou filharmonii. V roce 1957 mu byl udělen titul národní umělec, v roce 1992 Řád Tomáše Garrigua Masaryka 3. třídy in memoriam. Václav Talich zemřel 16. března 1961 v Berouně. Pohřben je na tamním hřbitově.

Bohatý katalog nahrávek s Václavem Talichem najdete na Supraphonline:
www.supraphonline.cz/umelec/1228-vaclav-talich